

Többeknek: „Honlapunk rendszeres látogatói nehezményezték, hogy lapunk online változata nem fejlődik tovább. Ennek az az oka – mint ez a régi címen olvasható –, hogy „átköltöztünk”. Új címünk: <http://www.sulinet.hu/eletestudomany/archiv>. Ezt megírtuk az ÉT 1999/39. számában, de sokan csak a honlapra kattintva értesültek róla. A régi honlap december végéig még él, de nem újítjuk meg. Ugyancsak él még régi levelezési címünk is, de a jövőben ez is megváltozik. Új levélcímünk: eletestudomany@sulinet.hu. Erre is várjuk közérdekű leveleiket.

SÓLYOM JUDIT
(Judit_Solyom
@fcl.fl.asn.au):

„Ausztráliából írok, az ÉT-t mindig szívesen olvasom. Sajnos, az új számokat nem találom a honlapon. Kérem, tudassák velem, mikor lesz megint hozzáférhető az interneten, és hogyan juthatok hozzá.”

Örülünk, hogy a távolból is figyelemmel kíséri lapunkat. Régi honlapunkon már csak az archívumban lehet keresni. Új szolgáltatónk, a Sulinet révén öthetes késéssel érhető el a számaink, ezúttal már (csaknem) teljes terjedelemben. Látogatóink az év végén már 250–300 tanulmány és 400–500 tudományos hír között kereshetnek témakörönként vagy kulcsszavak segítségével.

KIRÁLY PÉTERNÉ (kiraly@sunserv.kfsi.hu): „Web-lapjukon örömmel látom, hogy az archívum a Sulinet webre költözött, és oda az összes cikk – üzletpolitikai szempontok miatt teljesen érthetően – némi késéssel felkerül. Karbantartok egy gyűjteményt a Magyar természettudományi és

tudománytörténeti dokumentumokról (<http://www.kfsi.hu/tudtor/>), ebben van egy link a régi archívum egyik cikkére (Vargha Domokosné: A Mappa Hungariae csillagásza, Bogdanich Imre Dániel). Jó lenne, ha a régi archívum nem szűnne meg, mielőtt az új elkészül.”

A megadott linken még olvasható az említett cikk. A Sulineten ugyan nem lesz online ÉT, de anyagi lehetőségeinkhez mérten más szolgáltatónál igyekszünk hozzáférhetővé tenni a hálóra egyszer már feltett anyagokat. Addig szíves türelmet kérjük.



TÖRÖK JÓZSEF
(Budapest): „Az ÉT idei 43. számában olvastam az Einstein eldo-

bott lánya című cikket. Erről eszembe jutott Mileva Marić rövid életrajza, amelyet úgy húsz éve egy jugoszláviai képes hetilapban olvastam. Mileva Marić bácskai szerb lány volt, latin betűs személyi okmányaiiban nevét magyar helyesírással írták. Úgy emlékszem, hogy az akkor Magyarországhoz tartozó Titel városában vagy a környékén született, és oda tért haza szüleihez 1902-ben. Tehát nem az akkori Szerbiába, hanem Magyarországra. A jugoszláv újság cikke szerint Mileva Marić társ-szerzője volt Albert Einstein első műveinek, a munkához szükséges matematikai műveletek nagy részét ő végezte el.” Az ÉT 1999. évi 8. számában hosszú cikket közlünk Albert Einsteinról és Mileva Marićról. Kapcsolatukat Einstein ezzel a mondatlall jellemezte: „Úgy érzem, hogy legjobb társaságban akkor vagyok, ha egyedül vagyok, kivéve, ha veled lehetek.” Későbbi írásaiban egy sort sem szentelt Milevának és gyermekeinek.

KRÓNIKA

Torma Zsófia régész, antropológus, paleontológus 100 éve, 1899. november 14-én hunyt el Szászvároson, Hunyad megyében. A Bihar megyei Csicsókeresztúron született 1840-ben. Tudását főként autodidaktaként fejlesztette. Kutatásai kezdetén őslénytani leleteket gyűjtött, majd a tordosi neolitikus telep felé fordult a figyelme. 1875-ben kezdte meg a Maros áradásaitól fenyegetett terület majd egy évtizedig tartó rendszeres ásását és a felszínre kerülő leletek gyűjtését. Kutatásait 1877-ben kiterjesztette a Nándori-barlangokra is. Az 1876. évi budapesti Nemzetközi Régészeti és Antropológiai Kongresszusa alkalmából őt kérték fel Hunyad megye régészeti adatainak összeállítására. Szenzációt keltettek a cseréptöredékeken, korongocskákon fellelt szimbólumok és írásjelek (ékirás, vonalas és rovásjelek). A Tordos melletti, általa feltárt, 4500 éves őstelep

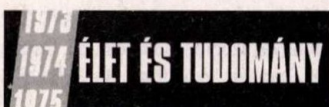
tordosi kultúra néven vonult be a régészetbe. Legjelentősebb és egyben legtöbbet vitatott, *Ethnographische Analogien* (1894) című művét Jénában adták ki.

Szerepe volt a Kolozsvári Múzeum megalapításában, amely halála után saját gyűjteményének is otthont adott. Leleteinek másodpéldányait iskoláknak, egyeseknek ajándékozta. Kezdetben sokat vitatott kutatási eredményeinek méltó elismerését jelentette, hogy hazánkban ő volt az első nő, akit a tudós férfiak körükbe fogadtak, s 1899. május 24-én a kolozsvári Tudományegyetem Bölcsészeti Kara egyhangúlag tiszteletbeli doktorává választotta. Hagyatékának reprezentatív darabjait A Torma Zsófia-gyűjtemény az Erdélyi Nemzeti Múzeum érem- és régiségtárában című monográfiában Roska Márton régész és etnográfus dolgozta fel 1941-ben, válogatott leveleit pedig Gyulai Pál tette közzé 1972-ben.

Szerkeszti: **KISS CSONGOR**



A lánchidak szerelése eddig mindenütt fix állványzatról történt, úgy, hogy először felszerelték a láncokat, majd utána a merevítő tartókat és a pályát. Viszont egy év alatt ilyen nagy állványzatot megépíteni és a szerelés befejezése után le is bontani, a legnagyobb erőfeszítés árán sem látszott kivihetőnek. Az időnyereség érdekében az állványozási munka nagy részét meg kellett takarítani. Ezt a feladatot egy először alkalmazott újítással úgy oldottuk meg, hogy a szerelés sorrendjét megfordítottuk. Először szereltük föl darabokban a merevítőtartót, majd arról támasztottuk alá a láncokat, és azok összekötése után felfüggesztettük rá. A merevítőtartó alátámasztására 30–40 méter távolságra egymástól a mederbe vertünk egy-egy alátámasztó cölöpjármot. Az eljárással 1000–1500 köbméter fát és többhónapi munkaidőt sikerült megtakarítani. (A százéves lánchíd újjáépítése, 1949. november 20.)



A papíripár, a bútorgyártás és más iparágak egyre nagyobb tömegben igénylik a faforgácsot, a fazúzalékot. Ezért vetődött fel az a gondolat, hogy ha a fát a helyszínen felaprítanak, könnyebb lenne a szállítása. Ezt Kanadában egy fadóntó és egy aprítógéppel oldották meg. Mindkettő önjáró, és a kettő együtt tesz ki egy fakombájt. Az első gép kidönti a 45 centiméternél nem nagyobb átmérőjű, és legfeljebb 25 méter magas fákat, és rendbe rakja őket. Az aprító – tulajdonképpen a faiparban már régebben használt faaprító gép önjáróvá alakított változata – mind a lombos, mind az örökzöld fákat forgácsra aprítja, és a forgácsot sűrített levegővel a speciális szállítójárműre továbbítja. (Fabetakarító gépek, 1975. november 22.)